Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

ЗОБОДА — SVOBODA
АЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 189. ДЖЕРЗІ С НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ЖОВТНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 3, 1956. No. 189. VOL. LXIII.

АЙЗЕНГАВЕР АТ КУЄ „ЗИГЗАГУВАТУ ПОЛІТИКУ" ДЕМОКРАТІВ

НОВИЙ ШЛЯХ АМЕРИКИ — ЗАЯВЛЯЄ ПРЕЗИДЕНТ — ЦЕ ЗАБЕЗПЕЧЕНИЙ МИР ПОБУДОВАНИЙ НА СПРАВЕДЛИВОСТІ І ТРИВАЛИЙ ДОБРОБУТ ДЛЯ ВСЬОГО НАСЕЛЕННЯ

Лексінгтон, Кентакі. — У своїй промові, виголошеній в Лексінгтоні після виступу в Клівленді, де він говорив до яких 50,000 осіб, заявив президент Айзенгавер, що „американські виборці матимуть в листопаді дуже простий вибір: або йти дорогою прогресу з республіканцями або слідувати за демократами зигзагуватою і безнапрямною дорогою спроб і помилок". Завданням уряду — казав Президент — дати новий напрям Америці, повести її твердо новим шляхом до забезпеченого миру, базованого на справедливості і тривалого добробуту, що з нього мають користати якнайширші кола нації. Доручаючи йому становище Президента в 1952 році, американці підкреслили, що вони хочуть відійти від політики минулого, яка спричиняла тільки турботи й муку для нації і яка виявлялася в постійній війні, в зрості інфляції, більших федеральних видатках і водночас у вищих федеральних податках, в безпотрібній контролі з боку уряду і в безоглядному зрівноважуваному бюджеті, в розбудовуванні політичної сили і в обнижувані політичної моралі, всього того, що впричинювало атмосферу непевности, страху і кризи. Не називаючи Стівенсона по імені, Айзенгавер натякнув, що він не має потрібного політичного досвіду, щоб вести націю і що він належить до людей, які живуть у світі слів і фраз так довго, що вкінці вже не можуть бачити конкретних діл. Торкаючись деяких закидів з боку Стівенсона, зокрема того, що уряд занедбав справу шкільництва, Айзенгавер ствердив, що це не уряд, але демократична більшість в Конґресі звела в нівець урядовий проєкт допомоги на розбудову шкільництва. Промовляв през. Айзенгавер до 15,000 осіб, зібраних в Колісею Університету Кентакі. Після промови він вітався і розмовляв з виборцями і відвідав шпиталь для окалічілих дітей. Під час прибуття Президента до Лексінгтону вітала його 5,000 юрба людей і зустрічав разом з різними республіканськими діячами теж і демократичний губернатор Кентакі А. Б. Чендлер.

Віце-президент Ніксон відбуде ще дві великі виборчі поїздки

Ст. Петерсбурґ. — Віце-президент Ніксон заявив, що дня 9 жовтня ц. р. він почне свою другу велику 10,000-милеву поїздку, під час якої відвідає вдруге одинадцять стейтів, у яких він побував досі, і крім того виступить із промовами в стейтах Небраска, Род Айленд і Делевар. Третю і кінцеву виборчу поїздку почне Ніксон дня 6 листопада. Віце-президент Ніксон закінчив в неділю 30 вересня уже поїздку по 24 стейтах ЗДА і цього тижня вступить із промовами ще у вісьмох стейтах — Мишиґен, Висконсин, Коннектикат, Ню Гемпшир, Ню Йорк, Ню Джерзі, Массачузетс і Пенсилвенія. Покидаючи Флориду, Ніксон заявив, що є всі дані на те, що цей стейт стане першим республіканським стейтом між південними стейтами. Голова крайового республіканського комітету Лінард Голл вважає поїздку Ніксона дуже успішною.

Труман обвинувачує безпосередньо Айзенгавера в зруйнуванні закордонної політики ЗДА

Ню Йорк. — Під час промови до робітників, членів Демократичної партії, виголошеної в Готелі Ст. Джордж в Брукліні ,колишній президент Труман заатакував безпосередньо президента Айзенгавера, заявляючи, що уряд Айзенгавера зруйнував цілковито американську закордонну політику, і підкреслюючи, що єдину відповідальність за закордонну політику має Президент ЗДА. За словами Трумана, американська закордонна політика опинилася в руках невдачників, які довели до того, що сьогодні ніхто не знає, чого хоче і до чого прямує ця політика. Водночас із цим Труман висловив впевнення в перемогу демократичних кандидатів в нюйоркському стейті, зокрема в те, що Стівенсон здобуде тут досить електорських голосів, щоб могти вийти на Президента.

ПРИЇЖДЖАЮТЬ ЛЮДИ З-ПОЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ

Ню Йорк. — В понеділок 1-го жовтня приїхала сюди з України (Волинь) Наталія Шафор. Вона приїхала на звичайний афідевіт до свого чоловіка, що мешкає в Ню Йорку. Заходи про її приїзд робила фірма Ковбасюк-Шумейко і вони тривали від січня ц. р.

Адв. М. Гінко (посередині) в товаристві демократичних кандидатів на президента, Адлея Стівенсона (справа) і віцепрезидента Естеса Кіфовера.

М. ГІНКО, АДВОКАТ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ З ШИКАҐО, КАНДИДУЄ ДО КОНҐРЕСУ ЗДА

Шикаґо, Ілл. — У найближчих виборах, що відбудуться 6-го листопада цього року, — кандидатом Демократичної партії на конґресмена з четвертої виборчої округи, є Михайло Гінко, адвокат українського походження. Адв. Гінко, що має тепер 36 років, це енерґійна і талановита людина, що має за собою поважний стаж громадської праці, зокрема як ветеран та юрист і громадський діяч, користуючись великою пошаною і популярністю серед населення південної округи Шикаґа, з якої кандидує. В дотеперішній передвиборчій кампанії адв. Гінко вже здобув блискучу перемогу над своїм суперником у правиборах, перемігши його більшістю кільканадцяти тисяч голосів. Кандидатура п. Гінка до Конґресу ЗДА викликала зрозуміле заінтересування не тільки серед місцевого, але й позамісцевого українського громадянства, бо це ж чи не перший громадянин українського походження, який кандидує до Конґресу. В порядку цього заінтересування та з ініціятиви Об'єднання Українсько-Американських Організацій Шикаґа відбулися в днях 6 і 13-го вересня ц. р. окремі громадські наради, в результаті яких створено „Український громадський комітет для вибору М. Гінка." Цей Комітет об'єднує ряд українських громадських і політичних установ та виборчий актив Шикаґа, а в його проводі стоїть відомий громадський діяч інж. Б. Білинський. Комітет заплянував ряд передвиборчих пропаґандивних акцій серед місцевого населення.

Стівенсон вимагає асиґнування одного більйона більше на допомогу шкільництву

Вашинґтон. — В рямцях виборчої кампанії, проводжувано під гаслом „За нову Америку", Адлей Стівенсон, демократичний кандидат на президента, виступив з поширеним проєктом допомоги шкільництву, в якому передбачує щорічне асиґнування на цю справу від пів більйона до одного більйона долярів. Гроші на це мали б іти з федеральних податків, передусім з приходового податку. Виступаючи з цим проєктом у Вашинґтоні, Стівенсон заатакував ще гострішими словами, як у Мілвокі, президента Айзенгавера за занедбання в ділянці шкільництва, заявляючи, що вже тільки сама ця справа доказує, що Америка не має відповідального керівництва і що вся урядова політика в цій ділянці вичерпується в словах і в конференціях. На думку Стівенсона справа виховання є найпершим завданням громад і стейтових урядів, але деякі стейти не мають на цю справу потрібних фондів, і тому допомога федерального уряду є доконче потрібною. Дотеперішні витрати на виховні цілі у висоті 10 більйонів долярів треба збільшити щонайменше на який більйон долярів річно.

ПОМЕРЛА КАТЕРИНА ЛИТВИНЯК, МАТИ ПРАЦІВНИКА УНС

Джерзі Сиտі. — В понеділок 1-го жовтня похоронено тут бл. п. Катерину Литвиняк, матір урядовця Головної Канцелярії УНСоюзу та редакційного співробітника англомовного „Українського Тижневика" Теодора Литвиняка, що померла 28-го вересня ц.р. Покійна, що сама була довголітньою членкою УНСоюзу, походила з місцевості Урич, повіт Сколе в Західній Україні. Прожила 64 роки і залишила доньку, п'ятьох синів і троє внуків.

Ген. Д. Сарнофф передбачує упадок большевизму

Ню Йорк. — В минулу неділю вшановано бенкетом у готелі Валдорф Асторія відомого вченого й політика генерала Дейвіда Сарноффа з нагоди 50-річчя його праці в радіо-промислі, яку 50 років тому започаткував був від скромної служби, як післанець у фірмі Марконі Вайрлесс Ко. Ювілят пригадав, що якраз 5 років тому святковано його 45-річчя бенкетом, що його уладила Принтонська Ляборaторія і тоді він бажав приявним та собі самому, щоб на його 50-річчя праці в ділянці електротехніки були готові три нові винаходи з застосуванням електрону: маґнетичний „записувач" на всі кольори телевізії, електронічний кімнатний холодільник і електронічний зміцнювач світла. Хоч тоді люди не вірили в можливість таких винаходів впродовж 5-ти років, проте тепер, на цей бенкет у Валдорф Асторії, заповіджено показ усіх трьох винаходів. Ген. Сарноф у своїй великій промові висловив своїх 10 „пророцтв" із різних ділянок: між ними він заповів, що впродовж найближчих 20 років совєтський комунізм провалиться під вантажем економічних труднощів і їх політичних наслідків та під натиском невдоволених підсовєтських громадян. Цей натиск зростатиме в міру зросту освіти. Правда просякатиме крізь залізну завісу й розкладатиме престиж, що ним користується марксистська доґма. Раптовий зріст нових винаходів у світі техніки викаже нісенітність сцентралізованої державної економіки, яка суперечить поняттю людської свободи.

● На Кипрі минулої п'ятниці згинуло четверо англійців внаслідок атентатів кипрських революціонерів. Військове авто, в якому їхали вояки та кілька жінок із добровільної жіночої військової служби з Нікозії до Киренії — попало в засідку: згинув один вояк і одна англійка. Того самого дня згинули два вояки на рухливій вулиці в Нікозії, під час стрілянини, що її зчинили революціонери.

В АМЕРИЦІ

● 100-річна жінка Герріст Ґрін із Норт Сейлему, Н. Й., померла в день своїх 100-их народин.

● 59-річна стара панна Зіта Луїза Вейкер із Вашинґтону 18 місяців жила разом із трупом своєї приятельки, яку думала оживити з поміччю молитви. Сусіди почули сморід і сповістили поліцію, яка виявила справу. Вейкер 18 місяців діставала пенсію за небіжку.

● Департаментова крамниця „Сейфвей" за 36 тижнів вторгувала начисто 16,462,979 долярів. Ця крамниця має 1,980 філій.

● У Ню Йорку висвітлювали прем'єру фільму „Вудро Вилсон", в якому між іншим показано, як цей американський президент працював над організацією Ліґи народів, що існує тепер під назвою „Об'єднані Нації". Цей фільм накручено з нагоди 100-річчя народин Вилсона, які відзначають цього року.

● Президент університету „Бредлі" в Пеорії, Ілл., д-р Гаралд П. Ровдес оповідає, що Айзенгавер має стільки волосків на голові, що міг би їх усіх поназивати жіночими іменами Коли пані Айзенгавер попросила свого чоловіка, щоб він зачесався, Президент відповів, що не має чим турбуватися, бо всіх волосків у нього є лише три: Гелен, Една і Еллен.

● Хоч ще не знати, хто буде президентом ЗДА, в столиці вже постав комітет, який приготовляє інавґураційну параду 20 січня. Цей комітет відмовився дати дозвіл приватним фірмам виконувати для своєї реклями частину інавґураційної програми.

● Огляд передових статтей в американських щоденниках свідчить про те, що у відношенні — 4.5 до 1. 23,3 відсотка часописів Айзенгавера проти Стівенсона. Коли брати до уваги наклади щоденників, то це відношення ще корисніше для Айзенгавера — 4.5 до 1. 23.3 відсотки чосописів (883 щоденники) ще досі не заявилися ні за ким.

● 5 і 6 жовтня в Ню Йорку 50,000 осіб ходитимуть по всіх мешканнях, збираючи гроші на виборчий фонд та заохочуючи виборців голосувати за посадника Роберта Ф. Ваґнера, який кандидує на сенатора.

● Готель „Валдорф-Асторія" в Ню Йорку відзначає своє 25-річчя. На влаштованому з цієї нагоди балі гостям подаватимуть ті „ґаля страви", які подавали королям, президентам, князям та прем'єрам, що мешкали в тому готелі.

У КИЄВІ ПОМЕР ОСТАП ВИШНЯ

Згідно з повідомленням київського радіо, в четвер 27 вересня минулого тижня помер на 67-ому році життя, Остап Вишня, видатний український письменник і сатирик, автор відомих „Вишневих усмішок". Його справжнє прізвище було Павло Губенко і він виступав ще під прізвищем П. Грунський. Народився 1889 року в селі Чечва на Полтавщині. В 1917-20 р. брав участь в нац. революції і в перші місяці большевицької влади перебував у тюрмі в Харкові. Разом з іншими українськими письменниками був засуджений за „контрреволюцію" і засланий до концентраційного табору, звідки звільнено його під час другої світової війни. Із зламаним здоров'ям і „перевихований", він вернувся до Києва і дотримувався скрупулятно визначеної йому комуністичною партією лінії, виступаючи проти націоналістів і самостійників. Похорони Вишні відбулися в Києві ,з участю партійних та урядових керівників.

Польські в'язні демонструють проти Познанського процесу

Познань. — В'язні у „по„поправчому домі" для молодих злочинців в Плешівському повіті на Познанщині вирвались із в'язничного будинку та уладили на вулицях містечка коротку, але бурхливу демонстрацію, під час якої домагалися „волі для наших братів із познанського процесу". Поліція швидко виловила їх і відставила назад до поправчого дому. Тим часом на самому судовому процесі у Познані оборонець зажадав, щоб перервати цей процес та виточити судову скаргу всім учасникам вуличних демонстрацій в дні 28 червня ц. р. Мовляв, тільки при масовому переслуханні демонстрантів і свідків можна висвітлити тло демонстрації, її причини і справжню вину демонстрантів. Оборонець твердив, що вся ця судова розправа підходить до вини підсудних з „фальшивого кінця". Суддя відкинув той внесок оборони, дотримуючись політики варшавського уряду, щоб якнайменше говорилось на розправі про робітничу нужду, голод і брак свободи, які стали причинами вибуху в червні ц. р., а виключно лише про „конкретні злочини" підсудних: убивство поліціянтів, пограбування зброї й інші акти насильства. Прокуратор ще раз підкреслив, що суд не має заміру карати робітників за саму „мирну" демонстрацію в обороні професійних прав.

Ісляндія настоює на відкликанні американських військ

Вашинґтон. — Еміль Йонсон, діючий міністер закордонних справ Ісляндії, прибув до Вашинґтону і розпочав тут переговори з державним секретарем Доллесом та іншими високими американськими урядовцями про зліквідування американської морсько-летунської бази на Ісляндії, згідно з розолюцією ісляндського парляменту з березня ц. р. Формальне „виповідження" тих баз зробив ісляндський уряд 1 серпня ц. р. і — за існуючим договором — Америка мала б до 18-х місяців зліквідувати ту базу. Ісляндія є вправді членом НАТО, але, мовляв, вона не бачить тепер небезпеки безпосередньої війни, а перебування американських 4,000 вояків в Ісляндії некорисно впливає на сталізбізацію її валюти і фінансових відносин. Настрої ісляндців в сторону невтралізму формуються однаково під впливом зросту торгівлі (рибою) з Совєтами та упадком тісі торговлі з ЗДА і західньою Европою, як і під впливом „культурної" пропаґанди СССР. ЗДА здвигнули свою базу в Ісляндії на просьбу самої Ісляндії за останньої війни коштом 200,-000,000 долярів. Ісляндія хотіла б перебрати весь масток і всі споруди цієї бази, але вона не має ніякої армії. Переговори у Вашинґтоні в цій справі продовжуються.

ЗДА сповільнюють допомогу Єгиптові

Каїро. — Хоч З'єдинені Держави офіційно не виповіли своєї фінансово-технічної допомоги, яку дають Єгиптові, проте різні започатковані та заплановані проєкти відчули некорисно теперішню Суезьку кризу. Найменше 25 американських техніків, призначених до виїзду до Єгипту у зв'язку з тамошніми роботами в рямцях американської допомоги, чекають вказівок, чи мають виїхати туди. Правда, керівники Адміністрації Міжнародної Співпраці, яка займається розподілом американської допомоги закордонові, живуть далі в дуже добрих взаємина з відповідними високими єгипетськими урядовцями, проте й вони відчувають погіршення загальної атмосфери. У 1955 році ЗДА інвестували $ 40,000,000 в програму розвитку в Єгипті. Крім цього дано Єгиптові довготерміновий кредит на 7,500,000 долярів. Додаткових $2,700,000 дано для програми технічної допомоги. Зате передбачених у бюджеті ЗДА $56,000,000 для будови Асванської греблі в Єгипті відкликано, що й спричинило гнівну реакцію през. Нассера в постаті націоналізації Суезького каналу, причини теперішньої затяжної кризи. В цьому році доставлено Єгиптові 26 великих льокомотив із моторами Дізля, з обіцяних 45, на кошт $9,000,000.

Марокко й Тунісія посередничать в замиренні Альжиру

Альжир. — На 21 і 22 жовтня заповіджено першу „державну візиту" марокканського султана Махоммеда V в молодій і ще навіть остаточно неоформленій Туніській Республіці. Маючи на увазі безпосередню зустріч під час тих відвідин названого султана Марокко і прем'єра Тунісії Габіба Бурґуїби, діячі з обох тих країн приготовлять проєкт, з яким виступили б ці два північно-арабські націоналістичні лідери задля замирення між Францією і Альжиром. Таким проєктом має бути концепція північно-африканської федерації, яка охопила б Марокко, Тунісію і Альжир, із спеціяльним статусом, що ґарантував би окремі права і привілеї французького населення в Альжирі. Вправді французький уряд хоче французько-альжирської федерації, яка запевнила б нерозривний зв'язок Альжиру з Францією, проте існують познаки, що проєкт північно-африканської федерації трьох арабських країн, пов'язаних союзом і спеціяльними договорами з Францією зискав би чимало прихильників у Франції. Така федерація була б противагою для амбітних плянів єгипетського президента Нассера, який насторожив проти себе марокканського султана своїми плянами щодо з'єднення всіх арабів під своєю, Нассера, зверхністю. На з'їзді марокканського султана й туніського прем'єра будуть, в характері обсерваторів приявні й представники альжирських націоналістів.

СТВОРЕНО АСОЦІЯЦІЮ КОРИСТУВАЧІВ СУЕЗЬКОГО КАНАЛУ

Лондон. — Англійський міністер закордонних справ проголосив офіційно покликання до життя нової організації під назвою Асоціяція Користувачів Суезького каналу. Сталось це на третій впродовж останніх двох місяців Лондонській конференції, цим разом на амбасадорському рівені. 15 держав з-посеред приявних державних репрезентантів заявили свою участь в Асоціяції. Цими державами є: ЗДА, Англія, Франція, Австралія, Данія, Західня Німеччина, Іран, Італія, Голляндія, Нова Зеляндія, Портуґалія, Еспанія, Норвегія, Швеція і Туреччина. Данія, Норвегія і Голляндія заявили, що їхнє приступлення до Асоціяції мусить ще знайти апробату парляменту, але що така апробата напевне буде. Зате Пакістан, Японія і Етіопія заступлені на конференції лише обсерваторами і ті держави ще не рішились щодо своєї участи в новій міжнародній організації. Іран застерігся, що нова організація не може користуватись силою у своїх цілях. Англійський речник відповів, що Англія щодо себе, хоч осуджує методи сили, проте не може згори зректися права ужити силу, якщо заведуть мирові засоби до осягнення порозуміння. Членом Асоціяції можуть бути тільки ті держави, які в останньому році перевели через Суезький канал найменше мільйон тон вантажу, або яких найменше 50% закордонної торгівлі йдуть через Суезький канал. Тому, що Совєти не підходять ні під одну з цих категорій, вони не можуть належати до Асоціяції. Кораблі 15-ох держав, які належать до Асоціяції, перевезли в останньому році 74,96% всього тоннажу, що переплив Суезьким каналом. Як би до Асоціяції приступили ще Японія і Пакістан, то цей відсоток підвищився б до 95%. На першому засіданні конференції 18-х амбасадорів створено три ділові комісії: статутову, організації й операції та фінансову. Головною ціллю Асоціяції є дбати за свободу мореплавби її членів, спеціяльно що торкається транспортів, які до цього часу користувались Суезьким каналом. Істотною причиною покликання до життя цієї організації є брак довір'я до Єгипту, який фактично має тепер державну систему одноособової диктатури, — чи Єгипет не керуватиметься в адмініструванні Суезьким каналом політичними мотивами. Речник Асоціяції заявив, що вона не буде ще настільки оформлена, щоб могти виступати вже в цьому тижні на Раді Безпеки ОН. Англійський міністер закордонних справ в годину після відкриття цієї конференції — відлетів до З'єдинених Держав.

Аденауер пропаґує конфедерацію Західньої Европи

Бонн. — Канцлер Німецької Федеративної Республіки д-р Конрад Аденауер домагався перетворити Західню Европейську Унію в конфедерацію сьоми держав, яка керувалась би волею більшости і становила б таку одностайну політичну, економічну й військову силу, щоб решта світу мусіла „рахуватися з Европою" .Після несподіваного свого виступу в обороні панeвропейської концепції в половині минулого тижня в Брюсселі, старий німецький канцлер розвинув цю свою думку на пресовій конференції в Гамбурґу. До Західньої Европейської Унії належать тепер Англія, Франція, Західня Німеччина, Італія, Голляндія, Бельгія і Люксембурґ. Аденауер звернув увагу, що при існуванні двох велетнів — З'єдинених Держав і Совєтського Союзу та при зрості значення Середнього Сходу і взагалі Сходу, вільна Европа втратила на політичному значенні. Відбудувати його можна тільки спільними силами, бо, мовляв, ніодна західньо - европейська держава не всилі добитись авторитету, потрібного для зрівноваження впливів Америки, СССР чи Сходу. „Европа не може бути хвостом американського смока" — заявив Аденауер. Він заявляв, що Франція і Бельгія цілком погоджуються з ним щодо конечности перетворити анемічну Західню Европейську Унію, без політично - екзекутивних прав, в суцільніше тіло. Переговори в цьому напрямку мусять бути переведені з Англією. Аденауер виступив з промовою на конґресі федерації західньо-німецьких професійних спілок.

Франція і Зах. Німеччина поладнали всі свої спірні справи

Бонн. — Французький прем'єр Ґю Молле, міністер закордонних справ Християн Піно й кілька високих французьких урядовців несподівано для німецького громадянства прибули до столиці Західньої Німеччини (Німецької Федеративної Республіки) в суботу 29 вересня і в цілоденних нарадах із канцлером Аденауером, міністром закордонних справ Гайнріхом фон Брентано та фахівцями з різних ресортів дійшли до повного порозуміння в справі Зарщини та в інш. проблемах міжнародного характеру. 12 жовтня ц. р. у Парижі має бути підписаний договір про повернення Зарщини Німецькій Федеративній Республіці, як її інтеґральної частини. В заміну, Західня Німеччина погодилась причинитись найбільше фінансово і технічно до збудування разом із Францією і Люксембурґом нового водного каналу Райн-Мозель та визначити догідні для Франції транспортні оплати каналом для заарського вугілля, потрібного для французького стального промислу.

В СВІТІ

● Совєтський уряд дозволив журналістам і закордонним дипломатам оглянути дослідний інститут мас служити Совєтам і ваний за 125 мільйонів долярів біля містечка Дубно за 95 миль на північний схід від Москви. Інститут має служити Совєтам і 11 „народним демократіям". Тут не буде ніяких секретів, заявив директор цього інституту Дмитрій Блокінцев, — а висліди всіх дослідів будуть оприлюднювані".

● Французький маршал Жуен прийняв останню в своєму житті дефіляду військ, як командант військ НАТО на Середню Европу. Маючи 67 років, маршал Жуен подався до димісії. Його наступником став французький генерал Жан Валлюї. У дефіляді в Фонтенеблью взяли участь частини військ 12 держав, заступлених у НАТО.

● Мао Тсе Тунґ, залишився одноособовим диктатором комуністичного Китаю. Його вибрано на 8-му з'їзді компартії Китаю знову головою цієї партії, а його заступниками стали: Лію Шао-чі, Чу Ен-лай, Чу-теґ і Чен-юн. Вибором 96 членів Центрального Комітету партії закінчився в минулий четвер цей з'їзд китайських комуністів.

● Папа Пій XII прийняв на 15-хвилинній приватній авдієнції генерала Альфреда Ґрунтера, який цієї осени відходить зі свого становища головного команданта збройних сил НАТО. Генерал Ґрунтер був на авдієнції у Папи разом із своєю дружиною.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„НЕПОКІРНІ І ГОРДІ"

„Видається правдоподібним, що Хрущов приїхав до Югославії, намагаючись дістати від Тіта допомогу у внутрішній боротьбі Москви. Якщо не з інших причин, то із свого довгого зв'язку з непокірними і гордими українцями, Хрущов може мати ліпше зрозуміння психології східньо-европейських народів, ніж його має багато його товаришів. Він може розуміти, що Москва не має іншого вибору, як тільки злагіднити свою сильну владу над, скажімо, Польщею або Чехословаччиною, а такий його висновок його сталінські співробітники можуть вважати за несприйнятливий".

Це є в дослівному українському перекладі цитата з редакційного коментаря „Ню Йорк Таймсу" з 29-го вересня на тему поїздки совєтського диктатора Хрущова до Югославії та його наради з югославським диктатором Тітом. Очевидно, що це не перший раз висловлено в американській газеті таке велике признання, нехай і посередньо, для українців, але в цьому конкретному випадку воно має спеціяльне значення і заслуговує на окрему увагу.

„Ню Йорк Таймс" вважає, що досвід Хрущова з „гордими і непокірними українцями" міг привести його до висновку, що Москва справді не має іншого виходу, як злагіднювати свою диктаторську владу над поневоленими нею народами, і що інші „колективні диктатори" можуть не знати й не розуміти такої необхідности. Очевидно, що „Таймс" міг навести ще деякі інші приклади такої „гордости і непокірности", він міг згадати хоч би такі відносно недавні події, як заворушення в совєтській частині Берліну чи в Познані, але ці арґументи в жадному разі не можуть дорівнювати арґументові української визвольної боротьби, яку саме вибрано за приклад.

Наведення цього українського визвольного арґументу в зв'язку з такою сенсаційною міжнародною подією, як теперішні таємні наради між московськими „колективними" диктаторами із свого часу збунтованим проти них їхнім югославським відповідником, є дуже промовисте. Насамперед приходить на думку, скільки то української крови пролито і скільки жертв складено на те, щоб їх сума могла довести до свідомости досить інертного в таких справах світу, що українці — горді і непокірні перед їхніми гнобителями. Другий висновок, до якого може прийти сам кожний із майже мільйона читачів цього поважного щоденника, це те, на що з українського боку постійно звертається увагу: Україна і український нарід є справді в першій лінії боротьби проти комуністичної загрози для світу та його цивілізації. Бо коли досвід з „гордими і непокірними" українцями змушує совєтських диктаторів їхати і шукати допомоги навіть у збунтованого проти них югославського комуністичного диктатора, і коли вони змушені до цього саме тепер, у такій докраю напруженій Суезькою кризою міжнародній політичній атмосфері ,то українська боротьба за волю мусить бути таки справді міжнародною проблемою першої ваги.

Дальший висновок з цього ужитого в „Ню Йорк Таймсі" українського арґументу цілком логічний: коли досвід аґресивної ,імперіялістичної Москви з „гордим і непокірним" українським народом змушує її ревідувати дотеперішній політичний курс, викликає навіть у московських диктаторів суперечності і заставляє їх перевірити можливості „злагіднення" їхньої диктаторської влади над поневоленими народами, то це — поперше — йшло б цілком з а теперішнім західнім принципом політики „мирного визволення", подруге — не так західні принципи впливають на таку політику, як „гордість і непокірність" українського народу, себто його боротьба, його кров і його жертви, отже — саме з принципів політики „мирного визволення" змагання українського народу заслуговують на максимальну підтримку і допомогу.

Це були б цілком правильні й логічні висновки з того твердження, яке видвигнув „Ню Йорк Таймс" у своєму коментарі. Інша справа, чи до таких висновків прийдуть наш державний департамент і ті відповідальні політики, що, всупереч найкращим інтересам країни і вільного світу, а часом навіть всупереч всякій політичній логіці, орієнтуються на нічим неоправданий принцип „непередрішенства" для українського та інших поневолених народів.

Очевидно, що з цього виникає велике, направду історичне завдання для нас, американських українців. Ми бо найкраще знаємо ті факти, знаємо зміст тих окуплених морем крови та гекатомбами жертв слів „гордий і непокірний", і ми повинні докласти всіх зусиль та використати кожну нагоду, щоб довести це до свідомости Америки і всього волелюбного світу, навіть без уваги на те, чи це кому подобається, чи ні — як до цього заохочував недавно нюйоркський республіканський кандидат на сенатора, Джевітс, на одному зібранні УНСоюзу. Це — наш великий обов'язок, і його ми повинні постійно виконувати.

БОРОТЬБА З ЗЛОЧИННІСТЮ МАЛОЛІТНІХ

Американські великі міста мусять розв'язати дуже важливу проблему, якої немає в европейським містах — проблему нелеґальних організацій молоді, так званих ґенґів. В СССР існували й існують організації молоді, так звані групи „безпритульних" дітей, але вони є вислідом політики комуністичного терору, і до них належать бездоглядні діти, які втратили своїх батьків. До ґенґів належать юнаки, які є на утриманні батьків, деколи навіть середньозаможних громадян. Співробітник „Ню Йорк Таймсу" Миррей Шумак, який перебув кілька днів між членами одного ґенґу в Брукліні, Н. Й., ствердив, що членами цієї організації є навіть сини батьків, які місячно заробляють від 3,000 до 6,000 долярів. Ці родини живуть в одно- чи двородинних домах на гарних вулицях, обсаджених деревами. Отже, не соціяльна нужда гонить американських юнаків до нелеґальних товариств.

У зв'язку з існуванням цих таємних молодечих організацій часто говориться і про зріст злочинности серед малолітніх. Федеральне Бюро Інвестиґацій ствердило, що в 1955 році в 1.477 американських містах між заарештованими за більші злочини (вбивства, насилування, влом із крадіжками та вимушування) 42.3 відсотка було малолітніх. У найбільшому в світі місті — Ню Йорку надто сприятливі умовини для існування ґенґів, і Рада в справах молоді при Міській Раді обраховує, що до організацій ґенґів належить в цьому місті коло 3,000 юнаків, які загрожують життю громадян. Поліція твердить, що ґенґи охоплюють далеко більше число членів, хоч і не хоче його виявити.

Журналіст Миррей познайомився з одною молодечою організацією, яку назвав „чортами". Хоч ця організація і не є типовою, одначе на основі її характеристики можна в загальному судити й про інші організації, яких у Великому Ню Йорку є коло 35.

Члени організації „чортів" мешкають на докладно визначеній території, і цим територіяльним обмеженням пояснюються також те, що деякі ґенґи мають чисто расовий характер. Серед „чортів" панує диктатура і строга дисципліна. До ґенґу притягається молодь тим, що приналежністю до організації вона немовби підносить свій престиж і знаходить там місце це для „повного життя". Ґенґ дає і „соціяльні користі" своїм членам: він їх забезпечує проти нападів сусідніх ґенґів, які ведуться з помічччю не тільки кулаків, але навіть і зброї. „Головна кватира" ґенґу може міститися на розі вулиці, в парку, на спортовій площі, в кафетерії, в крамниці з цукерками чи навіть у пивниці.

Організація „чортів" складається з ірляндської та італійської молоді, з домішкою кількох жидів і німців, бо такі національності живуть в цій околиці. Вони в більшості носять спортові сорочки, штани і черевики, а під час дощу і холоду вдягають на себе куртки із „зіперами". До цього ґенґу належать хлопці у віці від 13-ох до 18-ох років. Хоч хлопці до 16-го року життя повинні ходити до школи, всі вони школи уникають і малохто з них постійно працює. Вони мають свого провідника, воєнного дорадника і двох „головних бойсів".

Під час зборів поводяться з військовою обережністю, щоб їх не накрила поліція. Однак, поліція звичайно знає про все, що діється в цих організаціях, і їх не зачіпає, поки вони не загрожують публічній безпеці. Втручання поліції починається тоді, коли між організаціями вибухають „війни", здебільшого внаслідок порушення території або образи, заподіяної якомусь членові. „Чорти" можуть перевести негайну мобілізацію всіх своїх членів, бо мають числа їх телефонів. Деколи роблять напади на сусідні ґенґи, а часом влаштовують боротьбу „чемпіонів", вибраних із двох організацій.

„Чорти" майже нічого не роблять. Встають коло 12-ої години вполудне і йдуть до парку або на грище, де сидять на лавках. Три або чотири рази на тиждень ходять групами до кіна, часом їздять на океан купатися, але не туди, де є багато людей. Вночі деколи танцюють в Проспект парку. Вони не вчиняють бешкетів близько своїх домів, бо бояться, щоб про це не довідалися їхні матері. Шанують також і „своїх" дівчат, бо кажуть, що будуть з ними одружуватися.

Що робить громадянство, щоб поборювати злочинність серед цих незаконних стихійних молодечих організацій?

Ми вже згадували, що поліція не думає ліквідувати цих організацій, а лише тримає їх під постійною обсервацією, знаючи наперед про їхні „воєнні пляни". Комісар нюйоркської поліції Стіфен П. Кеннеді заборонив поліцистам виступати в ролі медіятора у воєнних справах ґенґів, бо, мовляв, поліцисти є на те, щоб „законною силою поборювати беззаконня". Але Рада в справах молоді в Ню Йорку, нав'язавши зв'язки з цими організаціями, старається впливати на них в напрямку їх перевиховання. Ця Рада визначає своїх молодих представників, які входять в деякі ґенґи і стараються здобути прихильність їхніх провідників. Важко ствердити, скільки добра принесла така метода боротьби проти ґенґів ,але Рада в справах молоді може похвалитися тим, що їй багато разів вдалося замирити войовничо наставлені організації. Багато допомагають в цій справі і деякі священики. Зокрема, о. Кілмер Майерс, який працює між порторіканською молоддю в долішній частині Ню Йорку, може похвалитися значними успіхами.

Але й поліція працює також мирними способами. Вона зорганізувала „Поліційну Атлетичну Лігу", яка займається бездоглядною молоддю. Цією справою цікавиться також Бюро Допомоги Молоді, до якого належать люди з університетською освітою. В одному районі Бронксу, де особливо розпаношилися ґенґи, впродовж одного тільки року вдалося злочинність серед молоді зовсім зліквідувати, і тепер там ґенґ вже не дбає про поліпшення свого „добробуту" при допомозі нападів і зовсім не веде воєн.

На нашу думку, боротьбу проти злочинности ґенґів найкраще могли б повести церковні громади. Молодь хоче „чимось бути" і щось означати, щоб мати вартість у своїх власних очах. Це може вона осягнути тільки в своїй організації. Треба б конче її зорганізувати. Американський Скавт і хлоп'ячі клюби обіймають лише незначну частину юнаків, а решта залишена сама на себе і шукає власних, хоч і незаконних, організацій. Можна ушляхетнювати діяльність ґенґів, але ще краще було б, якби молодь до них не вступала, а знаходила поле для виладовування своєї буйної сили в леґальних товариствах.

З радістю можемо ствердити, що молодь українського походження в ЗДА не пристає до нелеґальних і злочинних організацій, а належить в переважній більшості до Пласту, СУМА, Молодих Націоналістів та інших молодечих організацій .Батьки повинні подбати, щоб їхні діти в такому небезпечному віці, як роки 13-18, конче були членами якоїсь української організації, де могли б жити здоровим життям, без гри в карти і бездільних гулянок по міських хідниках. А все наше громадянство повинне всіми способами підтримувати наші молодечі організації.

Ярослав Курдидик

ЗДА НЕ МОЖУТЬ ЗАЛИШИТИСЯ НЕВТРАЛЬНІ

Під час поїздки Гаммершилда на Близький Схід і аж до Лондонської конференції включно у декого могло створитися таке враження, що від усіх тих заходів, запобігань, прохань і погроз дещо таки готове на тому обширі змінитися. Коли, однак, зіставити і проаналізувати глибоко й критично всі факти, то виходить, що в розв'язці того напруження багато залежатиме від становища Заходу, до якого, правду сказавши, він остаточно не рішений і не підготований. Так, як справи стоять сьогодні, між найважливішими трьома партнерами — ЗДА, Англією і Францією — ще не узгіднено досі, чи схилитися вбік якнайбільшої „лібералізації" у поступуванні на Близькому Сході, яке пропонують ЗДА, чи піти на пропоноване Францією і Англією зовсім щось протилежне — рушити походом проти Нассера.

Найближче майбутнє віщує, що західні альянти готові зударитися з новим назріваючим арабським націоналізмом, що його озброює і підсилює червона Москва. Це ж є незаперечним фактом, що достава зброї і пропозиція економічної допомоги з того боку підсилили в арабському світі віру у власні сили і починають викристалізовувати в ньому поняття його політичного й мілітарного значення на тому обширі.

Багато поважних публіцистів ЗДА не приховують того, що ще десять років тому ніхто не передбачував, що саме там, на тому обширі, приспішено дозріватиме історія Близького Сходу, і цей факт найбільше комплікує розуміння укладу нових політичних сил, які там діють. Другим дуже важливим поштовхом, що сприяє розвосві й кристалізації арабського націоналізму, є реакція Ізраїлю, який дуже часто своїми переборщеними відплатними репресіями, немовби завершує його сукупність.

Очевидно, що Ізраїлеві дуже легко займати таке становище, знаючи, що за ним стоїть сила „великої трійки" — ЗДА, Англії і Франції. Правду сказавши, становище „великої трійки" надзвичайно ускладнюється саме тим фактом, що, з одного боку, вона є ґарантом молодої жидівської держави, а з другого — арабський світ це така спонтанна сила, якій не можна відмовити тих прав, на які вона заслуговує і на які має претенсії. Захід, а в першу чергу „велика трійка" здають собі справу з того, що натиск на арабський націоналізм спрямовує його не лише в річище комунізму, але що гірше — проти самого Заходу. Рішитися на якесь конкретне становище Захід примушений ще й чисто стратегічною конечністю — адже ж через Суезький канал перепливає арабська нафта, яка в першу чергу для Англії є немов би живлющою кров'ю для її оборони.

Можна виходити і з такого заложення, що Заходові не так важно замирити арабів з Ізраїлем або ізолювати арабський світ від впливів на нього збоку СССР, як те у якій формі, і в якому вигляді найкраще потурати назріваючій силі арабського націоналізму, не наражаючи при цьому власного престижу.

І ось якраз при розв'язці цього пресклaдного питання зарисовуються перші чіткі розбіжності між ЗДА й Англією. В той час, як ЗДА вважають, що в першу чергу треба брати до уваги фактори морального порядку і до них займати відповідне становище, Англія зацікавлена головним чином у тому, як забезпечити доставу сировини до її материка і як з найменшим риском пересилати готову продукцію до її стратегічних баз, розсіяних по всіх континентах. При цьому найважливішим для Англії є — як методи повної експлуатації заступити іншою підмінкою . . .

В ім'я оборони права просувати цей, сказати б, „неоколоніялізм", Англія готова навіть виступити з відкритою війною, зверненою безпосередньо проти Єгипту, а посередньо проти всього арабського світу, щоб виелімінувати з нього спротив і загрозу англійської імперії.

ЗДА зі свого боку висувають форму якнайдалі йдучого компромісу у відношенні до арабського питання і, як на конкретний приклад нетолеранції, американська преса вказує на затяжні й жорстокі колоніяльні війни Франції в Альжирі та Індокитаї.

У ЗДА здають собі справу з того, що президент Єгипту Нассер, доведений до крайньої межі непоступливістю Англії, може розірвати цілковито зв'язки з Заходом і здатися виключно на ласку й неласку СССР. Очевидно, на війну Англія ніколи не рішиться без підтримки ЗДА, а ЗДА, знаючи про це, використовують час для того, щоб знайти якесь „модус вівенді".

Р. Михай[illegible]

„ВЕ[illegible] НА ВИЩИЙ РІВЕНЬ!

Два рок[illegible]шло з друку 1-ше [illegible] налика „Веселка", [illegible]і цього року маємо [illegible]ть читати вже 26-т[illegible]сло. Поява літерат[illegible]агогічного журналу [illegible] і молоді в кожного [illegible] є видатною радісною [illegible]ю. Тим більше треба [illegible], що на такий журнал [illegible]омоглася українська спіл[illegible]а в Америці і що УНС[illegible] узявся за це нелегке, але вдячне діло, від якого в значній мірі залежить наше майбутнє, а зокрема доля нашої молодої зміни.

Ніде правди діти, народження „Веселки" зустрінув дехто з недовір'ям, мовляв, таке видання довго не вдержиться, бо воно й коштовне й не знайде досить читачів. Можливо, не було віри в те, що скромна своїм зверхнім виглядом „Веселка" спроможеться знайти стежку до дитячих сердець і видержить суперництво з іншими, краще оформленими кольоровими виданнями. Дальші два роки показали, що такий песимізм не має підстав. Постійний прихильний відгук юних читачів і громадянства свідчить, що „Веселка" склала іспит і, хоч з різних причин не є вона зразковим журналом, все таки робить добру службу рідній справі і дає свій немалий вклад у величне діло виховання молодого українсько - американського покоління.

У чому ж криються успіхи „Веселки"? Досить глянути на прізвища авторів, які присилають свої твори до „Веселки", щоб переконатись, що журнал об'єднав коло себе майже весь наявний на еміґрації письменницько-педагогічний актив. Є між ними старі заслужені і від багатьох років відомі знавці дитячої душі, є й молоді надійні автори. Сторінки журналу заповнені передусім новими матеріялами, простосованими до сучасних потреб та способу думання й відчування теперішньої молоді. Нема особливої потреби латати зміст чисел передруками, що часто грішать цілковитим анахронізмом. Якщо й є передруки, то вони подаються з тою чи іншою виразною метою. Зате всюди на сторінках сучасної української преси в додатках для дітей знаходимо передруки з „Веселки" ,яка стала головним джерелом і постачальником літературних і виховних матеріялів для української дітвори на еміґрації. Її вірші й оповідання входять звільна до шкільних читанок. „Веселка" старається охопити всі ділянки глибокого та серйозного виховання, отже на її сторінках знаходимо теми й мотиви релігійні, патріотичні, загальнолюдські, відомості з природознавства, техніки, історії тощо. Чимало м;атеріялів присвячено закріпленню українських традицій та зазнайомленню читачів з давнім і недавнім минулим рідного народу. „Веселка" розкриває перед дітьми ширші обрії зацікавлень, знання й поезії. У ній знаходимо фантастичне й реальне, веселе й поважне, людське й Боже. Тому „Веселкою" користуються не тільки родини, але й школи, передусім школи українознавства.

Впарі з текстами журналу йдуть ілюстрації. І знову бачимо, що „Веселка" об'єднала навколо себе громаду найвизначніших на еміґрації мистців-графіків, які знають душу дитини. Ці ілюстрації лягли в основу окремої мистецької виставки української графіки (відбулася в Торонті, підготовляється в Ню Йорку), а цього досить, щоб зрозуміти, яку велику й вартісну роботу виконали співробітники „Веселки" в ділі розвитку дитячої ілюстрації та поглиблення українського стилю в образотворчім мистецтві. Одне слово, наші письменники й мистці створили спільним трудом рідкісну книгу-річник, а тепер складають другу таку книгу. Хто мав у руках оправлений річник „Веселки" з рр. 1954-55 на кращому папері ,той напевно погодиться з нами, що це імпозантне видання можна без вагання вислати на всяку виставку українського друкованого слова.

Все таки ми свідомі, що осяги „Веселки" ще далекі від того, чого слід вимагати від модерного дитячого видавництва .Її зміст і тематику можна й треба зробити доцільнішими та актуальнішими. Вона ще приходить до наших дітей у скромній зверхній одежі, а ми повинні подарувати нашим дітям принадний журналик з кольоровим друком, з такими ж ілюстраціями та й на гарному тривкому папері. Цього конечно вимагає естетика, виховання мистецьких смаків і відчуття краси в юних читачів.

Не будемо далекі від правди, коли скажемо, що дворічне існування „Веселки" було не тільки іспитом цього журналу перед громадянством, але також іспитом громадянства перед історією і перед власним сумлінням .Без рідного слова, скріпленого силою ідеї, ще ніяка спільнота не виховала своїх дітей. Розуміючи цю основну істину, наша спільнота в Америці й Канаді давала дотепер матеріяльну підтримку своєму одинокому загальновиховному журналові для дітей, „Веселці". Але ця підтримка, хоч щира й жертвенна, була побудована на тимчасових основах. Систему добровільних доплат для створення Видавничого Фонду слід замінити системою передплат. Зміна полягатиме в тому, що „Веселку" одержуватимуть тільки замовники, а журнал матиме можливість від січня 1957 р. перейти на краще оформлення. Безперечно, кожномісячний 20-тисячний наклад „Веселки", яка приходить до кожної союзової родини, є теж своєрідним досягненням УНСоюзу на полі поширення українського друкованого слова. Але це не можливе на довшу мету і тому цілком справедливо, щоб „Веселку" одержували тільки ті, що передплатою та пожертвою причиняться до того видавання і розбудови. Більшість арґументів промовляє за те, що покращання вигляду й змісту „Веселки" залежить від поставлення цього видання на базу передплат, але з збереженням також Видавничого Фонду.

До цього потрібно тільки одного — достатньої кількости передплатників. Чи вона буде? Відповідь на це дасть цьогорічна кампанія „Веселки". Віримо, що українська півтора мільйонова спільнота в Америці й Канаді, яка вже два роки з зрозумінням ваги виховної справи вдержувала при житті „Веселку" добровільними пожертвами, тим більше допоможе їй передплатами стати на тривкішу базу. Підіймімо журнал наших дітей на вищий рівень, бо цього вимагає загальне добро та майбутнє української справи.

Петро Зубрицький

ПОЧАТКИ ПЕРЕМИСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

(В 60-ліття першої матури в цій гімназії)

(2)

Часто траплялося, що якісь услужні люди доносили Директорові, що на такій то „станції" ученики читають українські газети, якісь заборонені книжки тощо. („Станцією" звали в Галичині приміщення з харчем для учнів у якійсь родині).

Тоді директор кликав до себе звичайно якогось старшого ученика з тієї станції і гримів: „Що ви там виробляєте? Вичитуєте якісь газети, якісь заборонені книжки? Ну, ну, — я там прийду подивитися і зроблю порядок!"

Але, звичайно, приходив аж два, або три дні пізніше, як ученики встигли вже прекрасно „позамітати за собою".

Був Покійний ініціятором і душею заснування та ведення бурси ім. св. о. Николая, з допомогою якої через кільканадцять років більше, чим тисяча селянських дітей, змогла добути собі середню освіту.

Крім того, заснував т. зв. „Братство ім. св. о. Николая", яке несло допомогу крайньо бідним школярам.

Дуже прихильно ставився до всіх т. зв. „ізгоїв" з інших українських гімназій. Звичайно приймав їх до своєї гімназії (хіба вже якогось дійсного „ледацю" відкидав) і так чимало наших ідейних хлопців, яких інші „благонадьожні" директори наділили сакраментським „consilium abeundi", мали змогу покінчити гімназію і мати вступ на університет.

Розумів теж пок. Директор вагу гасла „в здоровому тілі здорова душа!" Науку руханки приділив проф. Ів. Приймі (пізнішому директорові приватної української гімназії в Яворові), який, крім того, вчив латини, німецької та української мов.

Бут він атлетичної будови тіла, руханку любив і вмів до неї заохотити молодь.

Часто (звичайно в суботи по полудні) відбував з молоддю прогулянки на поблизьку Липовицю, чи до Буди, де ученики грали „кички", або відбиванки м'ячем (тоді ще тільки ногами, футбол).

Поза тим ходили ми до Красічина (коло 11 клм.), їздили до Ляцького ,коло Добромиля (оглядати саліни) та відвідували інші мальовничі околиці Перемишля.

Перша більша прогулянка нашої гімназії відбулась під час Зелених Свят 1901 року. Їздили ми тоді до Кракова і Велички. Було нас щось коло сотки. З нами їхали: дир. Цеглинський, проф. Прийма і проф. Цімерман. Пам'ятаю ще, що як приїхали ми до Кракова та дісталися на ринок під пам'ятник Міцкевича, — то наш хор співав там „Де срібнолентий Сян пливе" (слова самого Гр. Цеглинського).

Були ми тоді на Вавелю, в театрі, в парку Йордана, в якімсь музею та інших цікавих місцях. Не оминули і нашої греко-кат. церкви.

До нас прилучився зразу пок. Богдан Лепкий і не залишив нас аж до нашого від'їзду до Велички.

У Величці оглянули ми копальні соли. Вже тоді (1901 рік!) були там гарні урядження: пам'ятаю, що як з'їхали ми на діл, опинилися над якимсь ставком, чи озерцем .Над ставком грала музика, а якісь охочі пари танцювали, по соляним піску. Завішені в горі лямпіони додавали тим печерам якоїсь таємничости.

В поворотній дорозі до Перемишля, на стації Бжанів начальник стації українець (здається, Мартинець) задержав поїзд і поставив для прогульковців дві бочки пива. Ми молоді (я був тоді в II-ій клясі) дістали всього по склянці, але старші — головно члени хору — випили і по чотири!

Без пригод, опісля вернулися ми до Перемишля. Це була перша більша прогулянка нашої гімназії.

Вертаючись ще до особи директора Цеглинського мушу зазначити, що був він свідомим українцем та зразковим громадянином у протилежності до деяких колеґ, директорів інших українських гімназій. Належав до „Бесіди", передплачував нашу пресу, а у всяких національних імпрезах брав завжди участь.

Пам'ятаю ,наприклад, що восени 1904-го року на посвяченні „Народного Дому" він мав святочну промову. Належав він до комітету будови згаданого дому, як також будови гімназійного хлоп'ячого інституту, до членів-засновників „Української Щадниці" та був членом майже всіх українських інституцій в Перемишлі.

Ще один факт пригадується мені на доказ, як Покійний сприяв національним почуванням своїх учеників. Було це на весну 1902-го року, в рік по пам'ятній сецесії наших академіків зі Львова. Старші ученики нашої гімназії зорганізували тоді збірку на тих академіків і на ту ціль продавали синьо-жовті кокардки. Ученики купували ці кокардки ,причіпляли собі до мундурів і так парадували по місті цілий день (16-го травня) — нібито на пам'ятку знесення панщини.

Директор добре знав, на що ті кокардки — але ані вусом не моргнув — а в інших гімназіях були б з цього приводу різні прикрості.

Вкінці треба ще згадати, що Пок. Гр. Цеглинський був також визначним письменником-драматургом, а його комедії, як: „Соколики", „На добродійні цілі", „Торговля жемчугами", „Тато на заручинах" і „Лихий день", як також драма „Кара совісти" довго не сходили зі сцен наших галицьких театрів (професійного і аматорських).

В 1938-ім році зорганізувався в Перемишлі комітет для вшанування 50-літнього існування нашої гімназії в тім місті. На чолі комітету стояв кол. учень тієї гімназії, а пізніший соборний крилошанин, пок. вже о. Іван Качмар.

Ювілейне свято відбулося весною 1938-го року.

Учасники свята відфотографувались тоді під будинком мужеського гімназійного інституту при вул. Баштовій.

50-ліття першої матури в тій же гімназії вже не вдалося відсвяткувати на рідних землях, бо припадало воно на літо 1946-го року!

(Кінець).

ОСІННЄ

Осінь моя, осінь,
осінь золота,
Щось ти цього року
мов якась не та . . .
Золото не сяє
у лісах твоїх,
Вітер не кружляє
листям біля ніг,
Сонячне проміння
гасне в тумані . . .
А чи може все це
видалось мені?

. . . .

Осінь моя, осінь,
Осінь золота,
Може ти та сама,
тільки я не та? . .

ДІМА

ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ” ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ”!

Ярослав Падох

ЩАСЛИВА ЛЮДИНА

В 70-річчя основника Пласту, д-ра Ол. Тисовського

Дивно непомітно проходять серед нашого громадянства два дуже помітні ювілеї однієї, як же помітної і як же незаступної, громадської установи, Українського Пласту. Восени ц. р. сповняється 45-річчя існування Пласту, а місяць тому, точніше 9 серпня ц. р. закінчив 70-ий рік життя основник і ще досі після 45 років головний ідеолог пластового руху, д-р Олександер Тисовський. Небагато в нас таких справді заслужених ювілеїв, бо й небагато в нас таких організацій і осіб, які далеко до ювілею принесли б рідній суспільності свої справді історичні, ювілейні дари.

Рідко ювілей установи пов'язується так тісно з ювілеєм однієї людини, як у випадку Пласту і д-ра Тисовського. Бо й рідко доля одиниці так тісно зв'язана з самими початками, розвитком й успіхом великої організації і великого руху, як це є у нашім випадку. Не було б д-ра Тисовського, хто знає, чи ми відмічували б роковини Пласту, а коли й так, то які роковини. Не було б його безперервної 45-літньої наполегливої праці в межах пластової громади і його довіреної і мабуть завжди без винятку непомильної поради й поуки, хто знає, чи успіхи Пласту уповажнювали б його уважати пластовий ювілей ювілеєм загальногромадського значення і поваги.

45 років тому, восени 1911 року, д-р Тисовський поклав основи українського скавтінґу. Хоч він спирав свою виховну систему на взорі англійця Бейден Павела, він зразу, у самих початках вклав у неї стільки українського духа, що сьогодні, 45 років пізніше, нам ясно: це була його система, це була українська система, а не лише прямий переспів чи переклад з англійського, з його мови і духа. Крім самої назви, перейнятої від січового лицарства, у систему Пласту досвідчений педагог вложив усе своє знання душі української дитини, увесь свій досвід, винесений зі школи, в якій він не тільки вчив, але й виховував нове покоління й усі свої переживання у гуртках рідної молоді, як їх співучасник і провідник. Коли десять років пізніше д-р Тисовський видав перший повний, і як досі єдиний підручник пластування („Життя в Пласті”, Львів 1921), то він у глибокій скромності своїй, яка супровожала його цілий громадський шлях, назвав його „звітом з десятилітньої діяльности нашого Пласту, звітом з правдивого змагання молоді осягнути пластовий ідеал” (стор. 58) і передав його „як дарунок від української суспільности” рідній українській молоді. Довгі десятки років наша молодь користувалась і пильно зберігала той цінний і як же незвичайний дарунок й на ньому, цьому суто національному творі, саме виховується третє пластове покоління, дармащо молодість його проходить часто далеко від рідного краю і рідного народу.

Було б великою помилкою думати, що Пласт народився тому, бо на пару років раніше утворився скавтінґ. Пряме наслідування без поважних причин, передумов розвитку і відчуття конечности ніколи не переходить з покоління в покоління ще й до того з такою свіжістю і молодістю, як це сьогодні є з нашою пластовою ідеєю й організацією. Наш Пласти виникнув у незвичайний, гарячий час. У час, коли йшов скорим темпом ґрандіозний процес відродження нації. Після відродження нашого письменства прийшло відродження української політичної думки. Галицький „Іван без роду” і його рідний брат „малорос-Ванька” усвідомили собі, що їхня вірна служба цісареві-татові і цареві-батюшці — це не їх історичне призначення й не їх батьківська спадщина, але історичний сором та зрадою і розбоєм накинена неволя, й обидва вони взялися вертатися до давнього історичного минулого та призначення. Передчуваючи недалекі великі події, народ по обидва боки Збруча почав гарячково готовилися, щоб зустрінути їх приготованим. Просвіта, Рідна Школа, економічні установи — це були ті нові підвалини, на яких будувалася нова майбутність українська, а Січове Стрілецтво і Сокільство вже прямо хоч і позиченими рушницями підготовляло новий великий день визволення.

У той незвичайний час людина великого формату і великих горизонтів відчула потребу включити в цей неповторний процес відродження нації також і ту наймолодшу молодь, якій було заважко вдержати рушницю у руці, але яка вже була доволі зріла на те, щоб усвідомити собі призначення нації у велику добу та свою ролю в ньому. Виховати це наймолодше українське покоління на людей сильної волі, міцного тіла і непохитного характеру, виробити в ньому фізичну і духову справність і вже змалку увести його на прямий шлях служби батьківщині під прапорами вірности ідеї і чесної гри у її здійснюванні. Вказати молоді високі обрії, дійти до яких можна тільки після трудів і посвяти взятих на себе добровільно, та заохотити її прямувати до них і знаходити правдиве і велике щастя в цім труднім, здобувницькім поході. Бути першими між перших, найкращими між найкращих, найвіддавнішими між відданих — це й є бути пластунами, вчив жовтодзюбів-пластунів їх перший пластовий вчитель, Ол. Тисовський.

Діло, народжене в той історичний час, коли небувалі нависли грози віщували одним велике лихо упадку, а другим щастя відродження і воскресення, народилося у щасливу годину. 45 довгих років, замкнених палаючим колом двох нещасних війн, років заборон, розв'язань і пацифікацій, років тюрем, заслань і шибениць, років небувалої втечі в чужі краї і небувалих жнив смерти найкращих носіїв пластового руху — всі ці роки перетривало те діло переможно. І ось далеко від рідних сторін тисячі пластової молоді, багато з неї таких, що вже не бачили рідного краю, палять свої ювілейні ватри в пошану 45 років пластового труду і труду для Пласту його дорогого Основника. Чи не велике це, можливо найбільше признання для великого почину з-перед 45 років і його творця? Хоч далеко від батьківщини, то все ж та молодь така сама, як була раніше. З тим самим тризубом, переплетеним лелійкою на грудях і в середині грудей, з тим самим пластовим гимном, складеним д-ром Тисовським стільки десятиліть тому назад, на устах і в серці.

Тільки велика ідея могла додати гарту і сили тисячам молоді перетривати стільки лихоліть і зберегти вірність давнім приреченням. Тільки велика людина могла утворити рух, що перетривав майже пів сторіччя такого твердого часу у своїй повній непорушності і в повній молодечій силі. Не постарівся наш Пласт за 45 років, не подався духом також його творець, коли саме у своє сімдесятиріччя він, саме він, готує нове видання свого підручника пластування.

Щасливий це був почин утворення Пласту і щасливою людиною є той, хто його почав. Бо чи ж може бути більш щаслива людина, як та, що 25-літнім юнаком утворила мрію і в 70 році свого життя оглядає її, свою мрію, великою, ясною і шляхетною дійсністю? Яка, оглядаючись взад на пройдений шлях може доглянути на ньому, як у чудовому образі вірша пластового поета Богдана Кравцева („Кораблі”), як паперові човни її молодечих мрій і уяви, „зряджені на потоки під бурю і повінь”, виплили потужними, залізними кораблями на широкі океани життя і пливуть уже 45 років нічим не спинені й ні на п'ять не змінивши рейсу? Чи можна сумніватися, що вони, саме вони, знайдуть певний і невідхильний шлях до рідної пристані, під рідним стягом, незмінним стягом їх творця і вчителя.

Молодеча мрія д-ра Ол. Тисовського здійснилася. З перших учнівських пластових гуртків виросла велика громада молоді і старших, що, об'єднані пластовою ідеєю, непохитно прямують до свого ідеалу: нової, кращої української суспільности. Пласт із юнацької гри стався однією з найпевніших і найнеобхідніших підвалин нашої суспільности і її майбутньої долі. Чи цього самого не досить, щоб у 70-річчя його основника українські батьки схилили у пошані голови перед тим, хто допоміг і допомагає виховати їх нащадків на чесних синів їхніх і України, а українська молодь станула на струнко перед ним і ділом його незмарнованого життя.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

МАЙСТЕР З БЕРЕЗІВКИ

В Музеї українського мистецтва в Києві зберігається бандура роботи Івана Опанасовича Гладилина. Її два ґрифи і велика кількість струн відкривають широкі можливості для музики-виконавця. Конструктор народних музичних інструментів, мешканець села Березівки, Кіроградської области, Іван Опанасович Гладилин створив багато народних інструментів поліпшеної конструкції. Якість їх високо цінять музики. Остання робота Гладилина — клявішна бандура, над якою він працював майже три роки. На новому оригінальному інструменті не видно струн. Вони заховані всередині бандури і звучать, коли натискати на клявіші, що майже зовсім не відрізняються від клявіш піяніна. На ґрифі — октава басів. В новій бандурі 130 струн — в три рази більше, як на звичайній. Це дає можливість добирати багато складних звукосполучень, брати акорди, які не можна взяти на звичайній бандурі. Музичні інструменти І. О. Гладилина оздоблені українським гарно виконаним орнаментом, інкрустацією з різних порід дерева та перлямутру. На ґрифі клявішної бандури вирізьблений портрет великого кобзаря Тараса Шевченка і фраґмент його відомого офорту „Свати”. Роботи І. О. Гладилина широко відомі. Йому пишуть листи аматори української народної музики з Озова, Тернополя, Львова...

БОРОТЬБА З ХОВРАХАМИ НА КІРОВОГРАДЩИНІ

За весну й літо в колгоспах Кіровоградської области переведено затрусння норок ховрашків на площі понад 100,000 гектарів. Всього в області за даними заготівельних баз, куди здають хутро гризунів, лише методою механічної боротьби знищено 294,578 ховрашків. Легко уявити, якої величезної шкоди завдали б ці тваринки сільському господарству, коли зважити на те, що кожний ховрашок з'їдає протягом року 15—16 кілограмів збіжжя.

ЗАМІСТЬ СТАЛІНСЬКИХ — ЛЕНІНСЬКІ НАГОРОДИ

Постановою Президії Верховного Совєту СССР з 6-го вересня ц. р. міжнародні сталінські нагороди перейменовано на — ленінські нагороди. Ці найвищі в Совєтському Союзі нагороди видаватиметься щороку в день народження В. Леніна за наукові праці, винаходи, твори літератури, мистецтва, музики та ін. Лавреат ленінської нагороди дістає на груди медалю з образом Леніна і 100 тисяч карбованців грішми. Чи повинні будуть дотеперішні сталінські лавреати звернути Верховному Совєтові одержані медалі та гроші — не знати.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ДОРОСЛІ ПРО „ВЕСЕЛКУ”

(Дорослі):

Мистець-графік Юрій Кульчицький з Парижа: Якраз сьогодні я отримав річник „Веселки”, з яким з приємністю познайомився. Бачу різних наших мистців — велику працю і тому в мене є велике бажання теж попробувати дещо зробити...

Поетеса Оксана Лятуринська, Міннеаполіс: Дуже гарне зовнішнє оформлення річників „Веселки”!

Письменниця Олена Цеґельська, Филаделфія: Оправлений річник „Веселки”, це справді перша в нас цього роду дитяча настільна книга. Редакція може нею повеличатися.

Леся Храплива, Ню Йорк: Справді милою і зворушаючою несподіванкою є оправлений річник „Веселки”.

о. Венедикт Мельник ЧСВВ, ректор Малої Семінарії в Прудентополіс, Бразилія: Прошу Хвальну Адміністрацію „Веселки” затримати хоч два річники цінного дитячого журналу „Веселка” для нашого Малого Семінара. У нас тут 95 учнів і відчуваємо великий брак української лектури для молоді. Ваш цінний журнал „Веселка” багато допоможе у розбуджуванні української свідомости у наших студентів, що майже всі народилися тут у Бразилії.

Онуфрій Цукорник, Ст. Кетринс: Вітаю появу такого прекрасного й змістовного журналу як „Веселка”, що вступив уже в другий рік свого існування... та бажаю Хвальній Редакції якнайбільше успіхів у її цінній праці для поширення виховного слова поміж українських діточок, роджених на цьому континенті, чи прибулих з Европи.

Д-р Р. Сочинський, Бруклин: Поява „Веселки” була справжньою подією в моїй родині. Двоє старших дітей перечитують журнал „від дошки до дошки” й дуже жалували, що він такий короткий.

Невідомий селянин: Я дуже радо прийняв до відома справу допомоги нашим дітям. Я дуже втішений, що наші молоді будуть бодай трохи знати про Україну...

Володимир Мотика, Рачестер: Цей журнал нам доконче потрібний, бо хіба зайвим підкреслювати його значення для національного виховання наших дітей...

П. Михайленко, Парма: Вважаю, що мусимо зробити багато й швидко для ратування нашої молоді й дітей.

Невідома вдова з Ст. Пол: І до моєї осиротілої хатини загостила „Веселка”. Я прочитала її „від дошки до дошки”. Як приємно, що по так довгому часі наша спільнота в цій країні не розплилась в чужому морі і Батько Союз видав тепер нову „Веселку” надії для нашого майбутнього. Дав би Бог, щоб наші люди підтримали це благородне діло та не тільки допомогли втримати його, але й збільшити так, щоб „Веселка” появлялась кожного тижня. І я осиротіла вдова хочу теж причинитись до цього...

Дарія Савкова: Папір на дитячий журнал мусить бути кращий, як газетний, бо він мусить витримати „основне” читання дитини.

Богдан Остапів: Завдяки Батькові Союзові і невтомній та жертвенній праці наших дитячих письменників, наші діти отримали цінний дарунок. І хоч дарунок покищо скромний своїм зверхнім виглядом (невідповідний папір, брак кольорів), то все таки він дуже багатий своїм змістом. Батько Союз сповнив свою обіцянку, наші письменники виконали свій обов'язок, а за нами, батьками залишається найважніше — допомогти матеріяльно, щоб „Веселка” постійно сіяла на діточому небосхилі.”

ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО КАМПАНІЮ „СВОБОДИ”

В сьогоднішньому числі „Свободи” започатковується вже третю з черги жовтневу кампанію збірки передплат і фондів на видання дитячого журналу „Веселка”. Цілком зрозуміло, що цій справі віддано в цьому числі багато місця і до цієї справи повертатимемо ще багато разів упродовж жовтня. Проте, для ясности справи варто вже на початку кампанії з'ясувати коротко її основні цілі та, зокрема, деякі новості. Отже:

1. Ця жовтнева кампанія повинна б принести „Свободі” бодай 20,000 долярів найбільш необхідних фондів на: а) видавання дитячого журналу „Веселка” та започаткованого вже при ній видавання дитячих книжечок; б) розбудову та поліпшення сторінок молоді, що їх видається кожного тижня при англомовному тижневику; в) розбудову і поширення видаваного при щоденнику літературно-мистецького додатку і г) на найбільш конечні потреби самого щоденника, висота передплати якого не покриває навіть коштів продукції.

2. „Веселка” вимагатиме тепер майже подвійної висоти коштів на її видання, бо: а) від 1-го січня вона вже появлятиметься як окремий журналик на кращому папері і бодай в двох кольорах; б) ми, як найбільша і найбагатша американсько-українська спільнота, мусимо піти на зустріч благальним закликам наших громад, родин і дітей на інших континентах та в інших країнах і висилати для них „Веселку” безкоштовно; в) окреме видавання „Веселки” вимагатиме створення і розбудови окремого адміністраційного апарату; г) перехід на друк в кольорах вимагатиме збільшення видатків на кліші, друк і т. п.

3. Поширюючи і розбудовуючи дальше видавництво, „Свобода” потребуватиме фондів на деякі необхідні інвестиції, як обговорюване вже купно власної клішарні (що, між іншим, поважно поліпшить теж інформаційну обслугу наших громад, бо дасть можливість негайно і без технічних обмежень друкувати багатший в нас ілюстраційний матеріял).

ФОНД „ВЕСЕЛКИ”

Рівночасно з проголошенням жовтневої кампанії в справі передплати і пресового фонду „Веселки”, склали на ті цілі працівники Головної Канцелярії УНС і В-ва „Свободи”:

СПИСОК Ч. 1.

Д. Галичин	$ 10.00	Л. Лапичак	2.00
М. Пізнак	10.00	М. Стапинська	2.00
Г. Жеребняк	10.00	С. Курляк	2.00
Г. Герман	10.00	М. Лисогір	2.00
Р. Слободян	10.00	М. Міляновmч	2.00
А. Драґан	10.00	І. Коць	2.00
Є. Парипцький	5.00	Т. Литвинюк	2.00
С. Федів	5.00	І. Козак	2.00
В. Давиденко	3.00	Н. Волощук	2.00
Л. Луців	3.00	М. Думанська	2.00
І. Кедрин	3.00	В. Сохан	2.00
Б. Кравців	3.00	К. Маґура	2.00
С. Шумейко	3.00	Д. П.	2.00
Н. Гіббонс	2.00	Г. Гапинський	2.00
Я. Кулинич	3.00	О. Кейс	2.00
К. Стецюк	2.00	І. Лапичак	2.00
В. Кушнір	2.00	У. Явна	2.00
Д. Кравець	2.00	Х. Бук	2.00
Т. Гіль	2.00	С. Соколишин	2.00
В. Назаревич	2.00	Р. Ференцевич	2.00
І. Киш	2.00	В. Карий	2.00
А. Лапичак	2.00	І. Вербяний	1.00
П. Постолюк	2.00	С. Раси	1.00
А. Домарацький	2.00		
М. Твердовський	2.00	Разом	$ 154.00

СИН СОМОЗИ СТАВ ПРЕЗИДЕНТОМ НІКАРАҐВИ

Після смерти дотеперішнього президента Нікараґви Анастазія Сомози — новим президентом став його 34-літній син Люїс Сомоза. На фото: новий президент складає присягу на руки архиєпископа Александра Гонзалеса Роблетто.

Комуністичне просякання до промисловости в стейті Коннектикат

Ню Гейвен, Конн. — Комісія для Досліду Протиамериканської Діяльности три дні вела переслухання в Ню Гейвені, щоб виявити, наскільки комуністичні впливи опанували промислові заведення в цьому стейті. Ці переслухання закінчено, і їх продовжуватиметься аж після виборів в Вашинґтоні. В третьому дні зізнавав Ірвінґ Діхтер із Бріджпорту, який давніше сховався був і не явився перед Конґресову Комісію. Діхтер є членом виконного комітету Спілки Копальняних Робітників, яка нараховує 2,700 членів і не належить до АФЛ-КІО. Правний дорадник комісії Ричард Аренс запитався Діхтера, чи це правда, що його спілка є контрольована комуністами, але Діхтер не хотів відповідати, користаючи з п'ятої поправки до конституції, яка дозволяє свідкові невідповідати тоді, коли він своїм зізнанням міг би сам себе оскаржити.

Не було смертних випадків між тричі нащепленими проти поліо

Вашингтон. — Асистент головного лікаря д-р Дейвід Е. Прайс повідомив, що ні одна дитина не померла після того, як була три рази нащеплена проти поліо вакциною д-ра Солка. З цього виходило б, що повний імунітет проти поліо дає вакцина д-ра Солка аж після трьох щеплень. В тижні, який закінчився 22-го вересня, було в цілій країні 765 випадків занедужань на дитячий параліч, а в тижні, який закінчився 15-го вересня — 968 випадків. Ці два числа дозволяють передбачати, що ця недуга починає вигасати, бо в минулому році в тих самих тижнях було 1,604 зглядно 1,949 захворінь. Цього року від 1-го січня до 22-го вересня всіх занедужань було 11,503, а минулого року в тому самому часі — 21,751.

● **Поліція має список** понад 1.000 осіб, які можуть бути свідками в справі викрадення і вбивства дитини Руотоло в Ню Гемден, Коннектикат. Шеститижневу дівчинку Синтію Руотоло знайдено неживу в ставі через п'ять днів після викрадення її в крамниці „Сіерса-Ребок".

● **На Мадярщині** заповіджено повне або частинне припинення руху 600 пасажирських потягів внаслідок недостачі вугілля.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького Відд. 158 відбудуться в першу суботу по першім, о год. 8-ій веч., в Укр. Нац. Домі при 216-218 Grand St. Проситься вирівняти залеглі вкладки, члени, які не вирівняють залеглих вкладок будуть суспендовані. — Ю. Павчак, предс.; М. Кунька, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Т-во І. Франка Відд. 241 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 6. жовтня, о год. 2-ій по пол. Обов'язком кожного члена явитись на зборах. — Ст. Бардачевський,, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Т-во „Укр. Січ" Відд. 39 повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 7-го жовтня, о год. 3-ій по пол. в УНДомі. Проситься всіх членів прийти. В суботу, 6-го жовтня від 8-10 веч і в неділю, 7-го жовтня від 12-3-ої по пол., можна вплачувати вкладки. Управа просить всіх довгуючих членів вирівняти всі свої залеглості, а також вже складати Нац. Даток на УККА за рік 1956. — Управа.

ТОЛІДО, ОГАЙО. — Б-во св. о. Николая Відд. 167 повідомляє членів, що день зборів в місяці жовтні змінений й збори відбудуться в неділю, 7. жовтня, о год. 2-ій по пол., в залі де все. Проситься членів прийти й вирівняти свої вкладки, в противнім разі будуть суспендовані. — Управа.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової кліші, а члени УНСоюзу ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

Короткі Вістки

● **Шведський уряд** зажадав у Москві, щоб совєтський уряд повідомив Швецію, що сталося з Раулем Валленберґом, який безслідно зник у 1946 році у Будапешті, коли, в порозумінні з Міжнародним Червоним Хрестом і з відома шведського уряду старався облегшити виїзд із Мадярщини жидам, які втекли були туди під час гітлерівських переслідувань в Німеччині. Втікачі з-поза залізної заслони і полонені - поворотці принесли вістки, що Валленберґ перебував в різних в'язницях в кількох сателітних державах. Остання вістка про нього датується 1953-им роком. Москва обіцяла „дослідити" справу, і на цьому скінчилося.

● **На віце-президента Південної Кореї**, д-ра Джана М. Чанґа, виконано атентат: 28-річний Кім Санґ Боон зустрів Чанґа на вулиці, коли він вийшов з парляменту, і прострелив йому руку. Люди негайно кинулись на атентатчика, роззброїли його і мало не злінчували. Поліція заарештувала його сильно побитого. Атентатчик заявив, що хотів убити Чанґа, як прихильника замирення з Японією. Д-ра Чанґа, який скінчив високі студії в ЗДА і був південно-корейським амбасадором у Вашинґтоні, обрано віце-президентом під час загальних виборів, як представника опозиційної до Синґмана Рі — Демократичної партії. Кілька днів тому парлямент, в якому більшість мають ліберали, прийняв резолюцію, в якій перестерігав Чанґа, щоб він прилюдно не критикував режиму Синґмана Рі.

● **У Сіямі** великого шуму наробила мала подія: п'ять американських вояків, переїжджаючи „джіпом" колюжу, оббрязкали — мабуть для прикрого жарту — трьох сіямців, що йшли цією дорогою. Американці і сіямці зустрілись пізніше на ґазоліновій стації, де між ними зчинилася бійка. Потім скаржились одні на одних. Пресовий орган команданта сіямської армії гостро натаврував поведінку американських вояків, і це стало причиною дипломатичних розмов. Саме тепер морська піхота американської фльоти і сіямська армія ведуть спільні маневри.

● **Англійське військове міністерство** звернулось до прем'єра Ідена з запитом, що робити з резервістами, масово покликаними до військової служби в перших гарячих днях конфлікту з Єгиптом. Резервісти не мають що робити і гайнують час по каварнях та шинках.

● **Президент Айзенгавер** заявив командантові Американського Леґіону В. С. Денієлеві, що ловля пструтів в ґірських потоках є для нього затяжка. Деніел любить ловити пструги в ріці Шенандоаг у Вірджінії, а Президент — в річках стейтів Мейн і Колорадо.

● **Австрійські газети** зняли крик з приводу арештування одного т. зв. тирольського німця по італійському боці (Південний Тироль — по другому боці Бреннерського просмику) за виступи проти італійської асиміляційної політики. Прем'єр-міністер італійського уряду Сені заявив, що ніякого переслідування південно-тирольських німців нема і що австрійський уряд повинен вплинути на свою пресу. Австрійський уряд доручив міністрові закордонних справ Фіґлеві добитися звільнення заарештованого.

● **До Порт Саіду** в Єгипті прибуло шість американських лоцманів, колишніх морських капітанів, з яких п'ять служили в морській воєнній фльоті, — і негайно розпочали переходити курс лоцманування у Суезькому каналі. Вони ще не підписали контракту, бо бояться втратити американське громадянство. Державний департамент, видавши їм пашпорти на виїзд, звернув їм увагу на складну політичну ситуацію, в якій опинились Єгипет і З'єдинені Держави, і на ту законну постанову, згідно з якою американський громадянин, ставши на державну службу в іншій державі, може втратити громадянство ЗДА. Єгипетський уряд кожному з них запропонував по $1.500 місячно.

● **У Швеції** провід правої аґрарної партії оперся домаганню своїх членів зірвати урядову коаліцію з соціялістами, бо, мовляв, це пошкодить партії у недалеких виборах до громадських рад. Партійний провід став на становищі необхідности зберегти коаліцію з уваги на небезпеку затяжної кризи уряду зі шкодою для держави.

Повідомляємо Кревних, Приятелів і Знайомих, що в неділю, 7-го жовтня 1956 р., по обіді на цвинтарі в Мінхені „Вальдфрідгоф" відбудеться
ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА на могилі
бл. п. Богдана ПЕЛЕНСЬКОГО,
бувшого професора в Люблині і колишнього старшини Австроугорської а опісля Української Армії Української Народної Республіки в роках 1918-1919 Українських Визвольних Змагань.
Того ж самого дня то є 7-го жовтня 1956 р. о годині 8-ій рано відправиться
СЛУЖБА БОЖА,
а по полудні о годині 4-ій
ПАНАХИДА
в Церкві св. о. Николая при Райс вулиці в Шикаго.
До участи в тому сумному Обряді і про молитви за спокій душі Покійного просять
Дружина в Шикаґо і Син в Европі
СТЕФАНІЯ і ЯРОСЛАВ-ЗЕНОН ПЕЛЕНСЬКІ.

• РОЗШУКИ •

Пошукую Кручковського Василя сина Михайла з Зах. України, Пікшевич, п. Перемишль. Був в нім. армії. Остання відома адреса в Німеччині T. Krawzowski, Assmaushausen a/Rhein, Augustinsweg 2 (Weisel). Хто знав би щось про його долю або він сам прошу голоситися на адресу: Maria Demska з дому Желінська, 126 — 5th St., Blakely, Olyphant, Pa. USA. — Заграничні газети проситься про передрук.

Різник Евдокію Василину з Коломиї пошукує її сестра Марія зам. Свищук. Має вістки з дому. Зголошення переслати на адресу:
DMYTRO HALINIAK
707 Partish Street
Philadelphia 23, Pa.

Мама пошукує своїх дочок, які є в Ню Йорку:
Марію зам. за Волошином Ярославом, сином Петра і Анну зам. за Черником Николаєм.
Прошу зголоситися на адресу:
HARRY WOWCHUK
648 — 9th Ave., New York, N. Y.
Apt. 11.
Маю листа з краю від вашої мами.

Посмертна Згадка

БАДЯК ІВАН, член Т-ва Запорозька Січ, Відд. 155 УНСоюзу в Перт Амбой, Н. Дж., по довгій та тяжкій недузі помер 19-го вересня 1956 р. Оставив в глибокім смутку дружину Марію, 3 синів Петра, Володимира і Романа, 3 доньки Сесилю, Володимиру і Анну. Покійний приїхав до ЗДА 1948 р., роджений в Пітсбурґу, Па. Похорон відбувся 23. вересня з погр. заведення до греко-кат. церкви Пр. Діви Марії Неп. Зачаття при участи Родини, Знайомих і Членів Т-ва. Тлінні останки похоронено на грек.-кат. цвинтарі в Перт Амбой, Н. Дж. — В. Н. П.!

М. Чумер, секр.

ТАРЗАН, ч. 3748. Вислідив.

FINALLY THE HUNT ENDED AS, PEERING THROUGH A DIRTY WINDOW, TARZAN FOUND HIS MAN.

NERVOUSLY, GUNNAR MILO SAT DRINKING WITH TWO DERELICT SAILORS.

SUDDENLY HE LOOKED UP, PETRIFIED "THAT'S HIM!" HE SCREAMED, THEN STUMBLED BLINDLY TOWARD AN EXIT.

Нарешті погоня скінчилася, коли, заглянувши крізь брудне вікно, Тарзан знайшов свого пташка.

Поденервований Гунар Міло сидів із двома залишеними моряками і пив.

Раптом він глянув угору і скам'янів. — Це він! — пронизливо скрикнув і, спотикаючись немов сліпий, пішов до виходу.